

භූගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයෙහි බලපෑම පිළිබඳව චීනය තුළ හීනිය

Fears in China about the impact of global economic crisis

ජෝන් වාන් විසිති
2008 ඔක්තෝබර් 09

ගෝලීය මූල්‍යමය කුනාටුව හා තමන් ඉදිරියේ දෘෂ්‍යමානවන ජාත්‍යන්තර මන්දාවධමනය වීන ආර්ථිකය මත ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳව බීජිං ආන්ඩුව බෙහෙවින් කනස්සල්ලට පත්ව ඇත. ඇමරිකානු හා ලෝක ධනවාදය ස්ථාවර කිරීමට උත්සාහ කිරීම සඳහා අනිකුත් ප්‍රධාන ආර්ථිකයන් සමග ඒකාබද්ධ වන නමුදු ආර්ථික වර්ධන වේගය බාල කිරීමක් විසින් රට තුළ ජනිත කෙරෙන ආර්ථික, සමාජීය හා දේශපාලනමය ආතතීන් ගැන ද චීන තත්ත්‍වය සැලකිල්ල යොමු කරනු ලබයි.

සමායෝජක පොලී අනුපාත කපා හැරීම් හරහා ජාත්‍යන්තර මූල්‍යමය වෙළඳපොළවල් ස්ථාවර කිරීමේ ප්‍රයත්නයක ලොව වටා අනිකුත් ප්‍රධාන මහ බැංකු සමග චීනයේ මහජන බැංකුව ඊයේ එකතු විය. වඩාත් අති මූලික වශයෙන් එක්සත් ජනපද නයවලින් අති විශාල ප්‍රමාණ වීනය තවදුරටත් රඳවා තබාගෙන සිටී. මෙසේ රඳවා තබාගෙන ඇති නය ප්‍රමාණය දැනටමත් ඩොලර් ට්‍රිලියනය ඉක්මවා ගොස්ය. මෙයත්, මුදල් විනිමය අනුපාතික පවත්වා ගෙන යෑමත්, එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයට මුක්ක ගැසීමට සහාය වේ.

තමන් ඉදිරියේ දිගහැරෙන මූල්‍යමය දියවියාම අරබයා තම බැරැරුම් උත්සුකයන් ප්‍රකාශ කිරීමට එක්සත් ජාතීන්ගේ සංගමය බලා ගිය ගමනක දී චීන අගමැති වෙන් ජියාබාවෝ ප්‍රධාන පෙලේ ඇමරිකානු මූල්‍ය අංශවල නියුතු පුද්ගලයින් හමුවිය. මුනගැසුනු අය අතරට නිව් යෝර්ක් මහ බැංකුවේ සභාපති, තිමොති ගෙයිත්නර්, සිටි ගෘෂ් බැංකුවේ සභාපති හා හිටපු එක්සත් ජනපද මහා භාන්ඩාගාර ලේකම් වූ රොබට් රූබින් හා එක්සත් ජනපද-චීන ව්‍යාපාරික මන්ඩලයෙහි හා ඩව් කෙම්කල්ස් සමාගමෙහි සභාපති වූ ඇන්ඩ්‍යා ලිවේරිස් ද ඇතුලු විය.

වඩාත්ම වැදගත් වෙළඳ භාන්ඩය වී ඇත්තේ ඇමරිකානු ආර්ථිකය පිළිබඳව "විශ්වාසය"යි වෙන් ප්‍රකාශ කලේ ය. එය "රත්‍රන් හා මුදල්වලට වඩා වැදගත් ය"යි ඔහු කියා සිටියි. දැනට උද්ගතවී ඇති තත්වය 1930 ගනන්වල අවපාතය හා සැසඳීම ඉවත ලමින් වෙන් අවධාරනය කලේ වර්තමාන තත්වය ඊට වෙනස්

බව ය. මන්ද යත්, එක්සත් ජනපදය දැන් පදනම්වී ඇත්තේ අධිතාක්ෂනික කර්මාන්ත මත වීමේ හේතුවෙන් "ඉතාමත් යහපත්" තත්වයක සිටින නිසාවෙනි. එක්සත් ජනපද මූල්‍යමය ස්ථායීතාව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා බීජිං ආන්ඩුව සහයෝගීතාවෙන් කටයුතු කිරීමට කැමති බව ඔහු ප්‍රකාශ කලේ ය. මන්ද යත්, එය, "චීනයට වාසිදායක" වන හෙයිනි.

එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය පිළිබඳව චීනය කෙතරම් උනන්දු ස්වභාවයකින් පසුවන්නේ ද යන්න පසු ගිය සති අන්තයෙහි හොංකොං පදනම් කර ගත් මීං බාවෝ ඩේලි පුවත්පතින් අනාවරනය වුනි. වෝල්ස්ට්‍රීට්වලට ඇප දීම සඳහා බුෂ් පාලන තන්ත්‍රය ඩොලර් බිලියන 700ක මුදලක් යෙදවීමට සහාය වනු වස් ඩොලර් බිලියන 80 ක් වටිනාකමක් එක්සත් ජනපද මහා භාන්ඩාගාර බැඳුම්කර මිලයට ගැනීමට චීන මහා බැංකුව සුදානමින් සිටින බව ට එහි වාර්තාවුනි. චීන මහබැංකුව එම වාර්තාව ප්‍රතික්ෂේප කල නමුදු එක්සත් ජනපද පැකේජය උනුසුම් ලෙස පිලිගත්තේ ය. භූගෝලීය මූල්‍යමය ස්ථායීතාව පිළිබඳව චීනය හා එක්සත් ජනපදය "පොදු ලාභාපේක්ෂාවලට හවුල්කම් කියන්නන්" බව චීන මහජන බැංකුව ප්‍රකාශ කලේ ය.

බීජිං ආන්ඩුව මුහුන දෙන උභතෝකෝටිකය පිළිබඳව විශ්ලේෂකයින් ගනනාවක් අදහස් පල කොට ඇත: එනම් ඇමරිකානු මූල්‍යමය පද්ධතියට සහාය වනු වස් එක්සත් ජනපද නය මිලයට ගැනීම සඳහා තවත් වැඩිපුර මුදල් යොදවන්නේ ද, නැතිනම්, වර්ධන වේගය අඩුවන අභ්‍යන්තර ආර්ථිකය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා රටෙහි අතිවිශාල මුදල් සංචිතය උපයෝගී කර ගන්නේ ද යන්න ය. රට අභ්‍යන්තරයෙහි වර්ධනය පවත්වා ගත යෑම සඳහා රෙජීමය පීඩනයට මුහුන දෙන අතර චීනය යොදා ඇති අරමුදල් කිසිදු ප්‍රමාණයකින් හෝ ඉවත් කර ගැනීම හෝ එසේ එක්සත් ජනපදය තුළ මුදල් යෙදවීමේ වේගය බාල කිරීම පවා එම ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනය කිරීමට වෙනත් රටවලට අනුබල දීමක් විය හැකිය. එවැනි ක්‍රියාමාර්ග ඇමරිකානු හා ගෝලීය ආර්ථික පද්ධතියට විනාශකාරී ආදිනව අත්කර දෙනු ඇත.

සහනයක් ලෙස මුදල් යොදවා එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය මුදා ගැනීමේ උගුලට නොවැටෙන ලෙස හොංකොංහි ටාකුං පාවෝ පුවත්පතේ ඔක්තෝබර් 8 දා පලවුණු කතුචැකියකින් බිජිං ආන්ඩුවට අනතුරු ඇඟවී ය. හේතු වශයෙන් ඇතුලු වූ කරුණු මෙසේය: පලමුවැනිව චීනය මූලෝපායිව මෙල්ල කර ගැනීමේ වැයමක එක්සත් ජනපද යෙදී සිටින අතර එය තායිවානයට ආයුධ අලෙවි කිරීමෙහි යෙදී සිටියි; දෙවනුව, එක්සත් ජනපදය විසින් ගන්නා ලද පියවර, ඩොලරය දුර්වල කිරීමට හේතු වනු ඇත. එමගින් චීනයෙහි දැනට ඇති ඩොලර් වත්කම්වලට තව දුරටත් අති විශාල පාඩු අත් කරදෙනු ඇත; තෙවනුව, අනිකුත් ආසියාතික රටවල් සමග සම්බන්ධීකරනයක් නොමැති තත්වයකදී, මෙය අවසාන විය හැක්කේ එම රටවල් ඩොලර් ඉවත ලන අතර මේ සඳහා බිල චීනයට දරන්නට සිදුවීමෙනි. තමන් සතු ඩොලර් චීනය අඩු කරගත යුතු යයි පුවත්පත තර්ක කලේ ය.

අනික් අතට මෝර්ගන් සැටැන්ලි සමාගමේ හිටපු ආසියාව පිලිබඳව ප්‍රධාන අර්ථ ශාස්ත්‍රඥ, ඇන්ඩ් සී, "ඇමරිකාව රැකගැනීම" වෙනුවෙන් පෙනී සිටින්නෙකි. බොහොමයක් දැ පරදුවට තැබීමේ සරල කරුණ හේතු කොට ගෙන එක්සත් ජනපද ආර්ථිකයට සවිබල දීම සඳහා චීනය හා අනිකුත් ආසියාතික රටවල් තම විදේශීය ව්‍යවහාර මුදල් සංචිත උපයෝගී කර ගන්නා ලෙස ඔහු ඉල්ලා සිටියි. එක්සත් ජනපදය කෙතරම් නය ගැනිවී සිටී ද යත් සහනයක් ලෙස ඩොලර් බිලියන 700ක් යෙදවීම ඇතුලුව එරටට පමනක් සීමාවූ විසඳුමකින් සිදුවන්නේ එක් ආකාර නයකට වෙනත් ආකාරයක නයක් ආදේශ කිරීම පමනකැයි සැප්තැම්බර් 23 වැනි දින කයිජ් සඟරාවට ලිපියක් ලියමින් සී තර්ක කලේ ය. "කටුව බිදීමේ ක්‍රීඩාවට විකල්ප නොමැති වූ විට එකම විසඳුම වනුයේ මුදල් නෝට්ටු අවිච්චි ගැසීම යි. මෙය අවසන් වන්නේ එක්සත් ජනපද ඩොලරය කඩා වැටීමට හා එක්සත් ජනපද ආර්ථිකය තුල අධි උද්ධමනය ඇති වීමට මග පැදීමෙනු"යි ඔහු අනතුරු ඇඟවී ය. මෙහි ප්‍රතිපල වන්නේ එක්සත් ජනපදය පමනක් නොව, චීනය ද වෙලා ගත් "පරිකල්පනය කල නොහැකි පරිමානයේ" ගෝලීය අවපාතයක් ඇතිවීමයි.

"එවැනි බේදජනක අවසානයක්" වලක්වනු වස් තම අති විශාල වත්කම් වෙනුවට කොටස් වැනි ව්‍යාපාරවස්තු අගය හුවමාරු කරගැනීම සඳහා වොෂින්ටනය සමග ගනුදෙනුවක් ඇති කර ගන්නා ලෙස චීනයෙන්, ජපානයෙන්, කුවේට්, සවුදි අරාබියාව හා එක්සත් එම්රේට්ස් රාජ්‍ය යන රටවලින් සී ඉල්ලා සිටී ය. එසේ වුව ද, වෝල්ස්ට්‍රීට්හි නව ආසියානු හා මැද පෙරදිග භාමිපුතුන් පිලිගැනීමට පාලක එක්සත් ජනපද මූල්‍යමය ප්‍රභූව කැමැත්තක් දක්වනු ඇතැයි සිතීමට ඉඩ ඇතැයි සිතීමට ඉඩකඩ අතිශයින්ම සීමිත

බව සී පිලිගත්තේ ය. "එක්සත් ජනපදය ලොව විශාලතම නයකරු වුව ද එරට හැසිරෙන්නේ විශාලතම නය හිමියා ලෙස ය. සිය ආකල්පය වෙනස් කර ගැනීමට නම් ඇමරිකාවට මෙයට වඩා දැඩි දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දීමට අවශ්‍යවිය හැකි ය" යි සී ලිවී ය.

චීනය හා ආසියාව, ඇමරිකානු ආර්ථිකය සමග ඉතා සමීපව එකට වෙලී ඇති බවත් ඔක්තෝබර් 1 වැනි දා ෆින්ෂන්ෂල් ටයිම්ස් පුවත්පත පැහැදිලි කලේ ය. එක්සත් ජනපද මහ බැංකුවේ සුගම නය ප්‍රතිපත්තිය, පිලිවෙලින්, අතිශයින් සමපේක්ෂනමය මූල්‍යමය ව්‍යුත්පන්න සැකසීමට පෙලඹවීමක් විය. ආසියානු බැංකු සතු ඩොලර් ට්‍රිලියන් 4.3ක අතිවිශාල සංචිතය එක්සත් ජනපද මූල්‍යමය වෙලදපොලට අබන්ධ ද්‍රවශීලතාවක් සැපයී ය. එය පොලී අනුපාතික මැඩලීමට සහාය වූ අතර නිවාස වෙලදපොල හා නය මගින් මෙහෙයවුණු පරිභෝජනය වර්ධනය කලේ ය. පිලිවෙලින්, චීනයෙහි කර්මාන්තවල දැවැන්ත වර්ධනය වෙනුවෙන් එක්සත් ජනපදය දැවැන්ත පරිභෝජන වෙලද පොලක් සැපයී ය.

2002 වසරේ එක්සත් ජනපද නිවාස බුබුල ඇරඹුණු විට එක්සත් ජනපදයට චීන නිර්යාත ඉලක්කම් දෙකේ වාර්ෂික වර්ධන අනුපාතිකවලින් අහස උසට නැංගේ ය. ඒ, මේ වසරේ මුලු මාස හත දක්වා පමණි. එතැන් සිට එම නිර්යාත සියයට 8.1ක ප්‍රතිශතයකින් පහත වැටුණි. මේ හේතුවෙන් චීනය තුල අතිවිශාල අධි ධාරිතාවක් ඇති වූහි. පහත වැටෙන මිල ගනන් නංවා තව දුරටත් මේ මාසය තුල නිමැවුමෙන් පහෙන් පංගුවක් කපා හැරීමට චීනයේ වානේ නිපදවන්නන් ගනනාවක් එකඟ වූහ. වානේ උපයෝගී කර ගන්න ප්‍රධාන ක්ෂේත්‍ර තුනෙහි ම - ඉදිකිරීම්, ගෙදරදොර මෙවලම්, හා මෝටර් රථ කර්මාන්ත - වානේ සඳහා ඉල්ලුම දුර්වල වෙමින් තිබේ. මෙය ගෝලීය වෙලද හාන්ඩ් මිලගනන්වලට ද බලපෑමක් එල්ල කරනු ඇත.

සැප්තැම්බර් 28 වැනි දින ඕස්ට්‍රේලියානු ෆයින්ෂන්ෂල් රිවීව් නමැති පුවත්පතට අනුව චීනයේ නිර්යාත අංශය ගොඩ ඒම සඳහා වෙහෙසකර අරගලයක යෙදී සිටී. ගුවන්ඩොංහි පර්ල් රිවර් ඩෙල්ටාවෙහි ප්‍රධාන වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වන හොංකොංහි කෙලිබඩු නිපදවන්නන්ගේ සංගමයෙහි උප සභාපති වන සී. කේ. යෙලං කියා සිටියේ 1980 ගනන්වල මුල් භාගයේ චීනය තුල ආයෝජන ඇරඹීමෙන් අනතුරුව මේ වසර අතිශයින්ම දුෂ්කරතාවන්ට මුහුණ දුන් වසර බව ය. කලාපයේ ඇති කෙලිබඩු නිපදවන විශාල කර්මාන්ත ශාලා 4000න් සියයට 10ක ප්‍රතිශතයක් වසා දමා ඇති බවට ඔහු ගනන් බැලී ය. ගුවන්ඩොංහි ප්‍රධාන හාන්ඩ් නිෂ්පාදනය කරන නගරයක් වන ඩොංගුවාන්හි, තායිවාන සමාගම් 1500ක් මේ වසරේ මුල් භාගයේ දී වසා දමන ලද බව

ඩොංගුවාන් තායිවාන ව්‍යාපාරික සංගමයේ ප්‍රධානි, ඇන්ඩෘෂ්‍යා යේ, මෙම පුවත්පතට කියා සිටියේ ය.

ෂූංහයි නගරයට ආසන්නව පිහිටි චීනයෙහි අනිකුත් ප්‍රධාන නිර්‍යාත නාහිය වන, යෑංසි ගඟේ ඩෙල්ටාව, ඒ හා සමාන ගැටලුවලට මුහුණ දෙමින් සිටී. චීනයේ ආර්ථික වර්ධනයෙහි ප්‍රාග් මෝරය වන්නේ මේ කලාප දෙකයි. මේ කලාප දෙක චීනයෙහි නිර්‍යාතවලින් සියයට 70 ක ප්‍රතිශතයක් ද දේපල වෙළඳවලින් සියයට 40ක ප්‍රතිශතයක් ද ජනනය කරති. මේ කලාප දෙකට ශුමය හා අමුද්‍රව්‍ය සැපයීම මත එරට මැද පිහිටි බොහෝ පලාත් යැපෙති. මේ ඩෙල්ටා දෙකෙහි ආර්ථික දුෂ්කරතා ඇති වුවහොත් - නිශ්චල දේපල වෙළඳපොළ පහත වැටීම, මෝටර් රථ අලෙවිය දුර්වල වීම හා කුඩා හා මධ්‍යම පරිමානයේ සමාගම් වැඩිවැඩියෙන් වැසී යාම - චීනය පුරා වඩාත් පුළුල් වූ ආර්ථිකය පිරිහීමට නැඹුරුවක් නිර්මාණය කිරීම අපේක්ෂා කෙරේ.

ගෝලීය ආර්ථික අර්බුදයෙන් චීනය වෙනස් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බොහෝ අර්ථශාස්ත්‍රඥයෝ තව දුරටත් සර්ව ශුභවාදී ආකල්පයක් නොදරති. මිල ගනන් පහත වැටෙත් ම “දේපල අංශයේ දියවී යාමේ සම්භාවිතාව ඉහල එකකැ” යි සැප්තැම්බර් මස අගභාගයේ නිකුත් කරන ලද මොර්ගන් ස්ටැන්ලි සමාගමේ වාර්තාවකින් පෙන්වනුම් කෙරින. මෙය දේපල සංවර්ධනය කරන්නන් අතර වස්තු භංගත්වයට මං පාදා චීන බැංකු මත බලපෑම් එල්ල කරනු ඇති බවට ද පෙන්වනුම් කෙරින. ක්‍රෙඩිට් සුයිස් බැංකුවේ වින්ස්ට්‍රි වාන් මෙසේ අනතුරු ඇඟවී ය: “බාහිර ඉල්ලුම දුර්වල වන, නිෂ්පාදන පිරිවැය ඉහල යන හා දේපල වෙළඳපොළ බුබුල පිපිරෙන තත්වයක් හදිසියේ ම ඇති වේ. මේ අනුව පරිපූර්ණ කුනාටුවක තත්වයක් දිගහැරේ.”

ස්ටැන්ඩර්ඩ් වාර්ටඩ් බැංකුවේ තවත් අර්ථශාස්ත්‍රඥයෙක් “චීනය - හදිසි බියක් ඇති කර ගැනීමට කල්පැමිණ ඇත් ද?” යන පැනය මතු කරමින් සිය සේවා දායකයින් ඇමතී ය. එසේ නොවන බවට ඔහු විශ්වාස කලද, ලබන වසරෙහි දී චීනයෙහි වර්ධන වේගය සියයට 4ක ප්‍රතිශතයකින් කැපී පෙනෙන ලෙස පහත වැටී සියයට 7.9ක ප්‍රතිශතයක් පමණක් වනු ඇතැයි අනාවැකියක් පල කලේ ය. අනිකුත්

විශ්ලේශකයෝ ඊටත් වඩා පහත වර්ධන අනුපාතික - සියයට 5-6ක ප්‍රතිශතයන් - පිලිබඳව අනාවැකි පල කරති.

සැප්තැම්බර් 26-28 දිනයන්හි ටියැන්ජින්හි පවත්වන ලද ප්‍රධාන විධායක නිලධාරීන් ශාස්ත්‍රඥයින් හා දේශපාලනඥයින්ගෙන් සමන්විත ජාත්‍යන්තර රැස්වීමක් වූ ලෝක ආර්ථික සංසදයෙහි දී, එක්සත් ජනපදයෙහි මූල්‍යමය දියවී යාමක් වලක්වා ලීම සඳහා “ජාත්‍යන්තර සහයෝගිතාවක්” ඇති කර ගන්නා ලෙස ඉල්ලා සිටීමට චීන නිලධාරීහු අනිකුත් අය සමග එකතු වූහ. එනමුදු, ඒකාබද්ධ ක්‍රියාවන් දියත් කිරීම සඳහා කෙරෙන ඉල්ලීම් පිටුපස ඇති යථාර්ථය නම් සිය ආර්ථිකයන් නංවාලීම හා ජාත්‍යන්තර වශයෙන් තම තමන්ගේ තත්වයන් ශක්තිමත් කිරීම සඳහා සියලු ප්‍රධාන බලවතුන් පොරකමින් සිටීමයි.

චීන කැබිනට් මන්ඩලය වන රාජ්‍ය සභාව වෙනුවෙන් පර්යේෂණයන්හි යෙදෙන ඩිං යිංගාන් සැප්තැම්බර් 26 දා වයිනා ඩේලි පුවත්පතට මෙසේ අදහස් ප්‍රකාශ කලේ ය: “එක්සත් ජනපදය තුළ දිගහැරෙන මූල්‍යමය අර්බුදය එරට ලොවෙහි මූල්‍යමය ආධිපත්‍යය දැරීම අතින් දිගුකලක් ස්ථාපිත වූ තත්වයෙහි අවසානය සංඥා කරන්නේ ද යන්න සලකා බැලීමට අපට මං පාදයි.” එක්සත් ජනපදයෙහි “ලාභ මූල්‍යමය වත්කම්” මිලයට ගැනීමට චීනයට පෑදෙන හොඳ අවස්ථාව වෙත සිං අවධානය යොමු කල අතර එක්සත් ජනපදයෙහි හා යුරෝපයෙහි මූල්‍යමය වෙළඳපොළවලට ආන්ඩු විසින් සහතිකයක් ලෙස මුදල් යෙදවීම, චීනයේ නිර්‍යාතවලට දොර වැසෙන, ආරක්ෂණවාදය වෙත හැරීමක් නිරූපනය ද කරන්නේ යැයි ඔහු බිය පලකලේ ය.

එක්සත් ජනපද, යුරෝපා හා ආසියානු ආන්ඩු භූගෝලීය ආර්ථික සහයෝගය ගැන ප්‍රකාශන තුළ ද, 1930 ගනන්වලට අනතුරුව ඇති වී තිබෙන විශාලතම ආර්ථික අර්බුදය මධ්‍යයේ එම ආන්ඩු ගන්නේ තම අසල්වැසියන් වැඩිවැඩියෙන් අයහපත් තත්වයට පත් කෙරෙන ප්‍රවේශයකි. විදේශීය ආයෝජන අතිවිශාල ලෙස ගලා ඒම හා ප්‍රධාන ධනෝත්පාදක ආර්ථිකයන්ගේ නිර්‍යාත මත බෙහෙවින් යැපෙන චීනය, වර්තමාන කැලඹීමෙන් වඩාත්ම පහර කන රට බවට පත් වීමට බොහෝසෙයින් ම ඉඩ ඇත.